

אנציקלופדיה
עבודת ה' פנימית

א-ז - א-ז

בלבבי משכן אבנה

השיעורים של הרב זמנים ב"קול הלשון"

073.295.1245 | ישראל | 718.521.5231 USA

אָזן

אָזן - שורש האז שבאזן שייך ללעתיד לבוא כמו שאומרים חז"ל על הפסוק "אז ישיר משה", ומצד כך אָזן הוא אותיות אז - נ' ששיך למדרגה דלעתיד לבוא.

נח המאזניים שבאזן

וכפשוטו, אָזן זהו הבית קיבול של מה שיוצא מהברת הפה - האבר של חוש השמיעה כלשון הפסוק "והאזנת למצוותיו" וכן ע"ז הדרך, אבל בעומק - כידוע האזן נקראת אָזן מלשון מאזנים של משקלות, שמהותם וענינם הוא ששני הצדדים שווים אהדדי, וזהו הלשון מאזנים שהוא הכלי שבא לאָזן את הדברים, כי צורת המאזנים היא שמשווים את שתי הצדדים שבאחד מהם יש משקולת בכדי שיהיו שווים אהדדי.

ומצד הפנים הללו גדר מציאות האזניים הוא כח של צירוף של שני דברים ואחדותם גם יחד.

ויש בזה כמה פנים - הפנים הפשוטות, יש באדם מציאות של פנים ויש באדם מציאות של אָחור, מציאות הנקבים שבאדם, יסודם הוא בפנים של האדם, שזה הצורה של חוטם, פה, וכן על זה הדרך, האָחור יסודו הוא מקום סתום, [ואם יש בו פתח, זהו פתח במקום תחתון לפסולת],

והאזניים הנמצאים בין הפנים לאָחור של האדם כמו שחידדו רבותינו, הם המאזנים, מחברים ומצרפים את האָחור ואת הפנים גם יחד, זה מציאות האזניים.

מהות שערות הראש

ובפנים נוספות בגדר מציאותם של האזניים, כמו שמיוסד בדברי רבותינו בהרחבה, בצורת אדם יש את הפנימיות ויש את החיצונית, הפנימיות היא המתגלה בגולגולת שבאדם ששם נמצא מקום המוחין שבאדם שהם בתוך הגולגולת, והחיצונית היא במה שצורת התגלותם של המוחין לחוץ, חלקה הוא במה שהם יוצאים בחושי האדם, כלומר - שורש ההארה הוא הכח הפנימי של המוחין שזהו החכמה שנמצא בתוך האדם שבוקע ויוצא לחוץ, והאופנים של יציאתו לחוץ כמו שמסודר בדברי רבותינו - האופן הראשון הוא בצורת השערות שיוצאים מראשו של אדם שהם אלו הנקראים מותרי המח, כידוע עד מאד, והיינו שהמותרות של המוח יוצאים בצורת שערות בראשו של האדם, ולמטה מכך מתגלה החושים שיוצאים בעינים, באזניים, בחוטם ובפה, שהאדם משיג מכחם את מה שהוא משיג.

ובכללות ממש, כח השערות שיוצאים מן הראש שהם מותרי המח, בלשון בהירה ופשוטה, הינם אותם חלקים שהם מעבר להשגה של האדם, ולכן הם נקראים מותרי המח שאלו הם דברים שהם בבחינת "במופלא ממך אל תדרוש במכוסה ממך אל תחקור, במה שהורשית התבונן", והרי שמה שנמצא מופלא ומכוסה מהאדם הוא גדר צורת השערות היוצאים על גבי ראשו, ומה שהם מכסים את ראשו של האדם, כלומר, הם אותם חלקים שמכוסים מהאדם והם אינם מושגים לאדם.

ועל שם כן כידוע, שערות נקראים שערות משתי פנים שהם דבר והיפוכו כמו שאומרים חז"ל, מחד שערות זה לשון של שיעור ומלשון עשר כיון שעשר זה השורש של כל שיעור שיש בבריאה - "בעשרה מאמרות נברא העולם", עשרת הדיברות, "כל בי עשרה שכנתא שריא" וכן ע"ז הדרך.

אבל מאידך הם נקראים **שערות** מלשון **השערה**, כלומר - גם בדבר שאין לו שיעור יש לו השערה כי על אף שאי אפשר לתת בו שיעור אבל אפשר לשער אותו, ומצד כך, כל דבר שהוא מעבר לקומת העשרה שזה שורש השיעור, אין לנו השגה בו אלא **השערה**, -ההשגה שלנו יכולה לגעת במידה מסוימת עד המדרגה שנקראת עשרה שזה מה שמתגלה בקומת ימות עולם, ומעבר לכך זה נקרא מותר המח, שהמותרות הם מעבר לאותו שיעור, ושם אין בו שיעור אלא השערה בלבד, וזהו הגדר של שערות מל' השערה.

ומצד הפנים הללו, אנחנו מוצאים כסדר בלשון חז"ל שכאשר באים לבטאות דבר שהוא בלתי נתפס הם מבטאים אותו - "כחוט השערה", ודוגמאות בעלמא - "אין בין גיהנם לגן עדן אלא כחוט השערה בלבד" וכן- "הקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה", ועוד ועוד לשונות בדברי חז"ל שכאשר הם באים לבטאות דבר שלא נתפס מחמת שאין בו שיעור אלא השערה בעלמא, הוא הנקרא בלשונם "כחוט השערה", -כפשוטו זה נובע מחמת רוב דקותו, אבל בעומק ההגדרה היא כי דבר המושג לאדם, יש לו בו אחיזה, יש לו בו תפיסה, ואילו דבר דק הוא בלתי נתפס, זהו הגדר שמונח בביטוי "כחוט השערה", דבר שהאדם אינו יכול לאוחזו, ואין לו בו תפיסה הוא נקרא בערכו שלו 'כחוט השערה'.

וא"כ, הכח העליון שיוצא ממוחו של האדם זהו השערות שיוצאים מראשו שאלו מותר המוח שהם בלתי מושגים, **לעומת כך** החושים התחתונים שבאדם, הריח, הטעם והמישוש שהם דברים המושגים לאדם, [וכמובן, גם בזה יש ערך במדרגת ההשגה של כל חוש לפי עניינו].

ובין הכח העליון שבראש שבאדם שיוצא לחוץ שזהו מדרגת **השערות** שמלשון **השערה**, לבין החושים המושגים לאדם כראיה, ריח, טעם ומישוש, יש את הממוצע שזה **חוש האוזן**, וכפשוטו, זהו הכח של שמיעת האוזן, אבל בעומק, הרי כסדר אנו מוצאים בחז"ל ביטוי לגבי דברים שמחד, אין לנו בהם תפיסה ומאידך רוצים לקרב אותו לתפיסתינו שלנו, שזה הנקרא "**לשבר את האוזן**", ולעניינא דידן ביאור הדבר הוא שה"לשבר את האוזן" הוא הממוצע בין מה שאי אפשר לתפוס כלל שהוא בגדר השערה בעלמא לבין מה שמושג ונתפס שנקודת הממוצע ביניהם הוא הנקרא "**לשבר את האוזן**", כלומר - מסבירים לאדם את הדבר, אבל אל יסבור האדם שזה בעצם אמיתותו של הדבר, אלא בזה הוא מתקרב להבנתו, אבל עדיין אין זה השגת את אמיתות הדבר כמות שהיא, וזהו ההגדרה של "לשבר את האוזן".

אופני האיזון שמכח האוזן

ובפנים הללו א"כ, האזניים שהם מלשון **מאזניים** כי הם מאזנים שני צדדים, -מה הם שתי הצדדים שהם מאזנים? -הם מאזנים בין מה שבלתי נתפס לאדם שזה בבחינת שערות, לבין מה שנתפס לאדם שאלו הם החושים המושגים לאדם כראיה ריח טעם ומישוש, והיינו שכח השמיעה שהוא בבחינת "לשבר את האוזן" מאזן ביניהם, מצרפם ומאחדם גם יחד.

וא"כ, עד השתא נתבאר בקצרה שתי האופנים שיש בכח **האיזון שבאוזן**, באופן הראשון היא מאזנת בין הפנים ובין האחור שזהו מה שמקום האוזן הוא בצדדי האדם, ובאופן השני היא מאזנת בין חוש הבוקע מן הראש שהוא בהבחנה של השערה בעלמא שאלו הם השערות, לבין החושים המושגים לאדם, ריח טעם ומישוש, שהממוצע ביניהם זהו האוזן בבחינה של "לשבר את האוזן".

ולפי"ז, **נתבונן להבין** מהו גדר כח החוש הנמצא באוזן - הרי האוזן עצמה היא הבית קיבול - הכלי, וחוש השמיעה הוא בבחינת אור שנמצא בתוך מציאות הכלי, ומצד כך בעומק, השורש של כל מציאות הבריאה היא אינה אלא מכח אותה תפיסה של אזניים ובלעדיה העולם אינו יכול להתקיים, כלומר - הוא יתברך שמו שברא את עולמו, הוא כביכול אין סוף, וכל מה שמתגלה מאמיתותו הנעלמת אין לה סוף, ואילו הנבראים הם כולם בעלי גבול, וביחס למה שנתבאר לעיל - הכח בבריאה שכביכול, מצטרף אליו יתברך, הוא הנקרא שערות, שאין בו מציאות של השגה, ולעומת כך כח החושים המושגים לנו, שהם ריח טעם ומישוש, הם בערכינו שלנו בתפיסת הגבול.

-**והכח הממצע** שמקיים את מציאות העולם שזהו כח החיבור בין האין סוף לבעלי גבול. הוא האזניים, ולכך, כשלא מתגלה התפיסה של אזניים, והיינו שאין ממצע בין המושג לבלתי מושג, כאן מונח עומק ה"חושך ואור משמשים בעירבוביא" שזה שורש כל הקלקולים כולם.

מהות מזל המאזניים של חודש תשרי

ולכן בסדר הזמנים מתגלה בחודש תשרי מזל מאזניים, כלומר - בסדר השנה שיש בה י"ב חודש, ישנם שני מניינים, מצד המנין של ישראל חודש ניסן הוא החודש הראשון - "החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה", לכם דייקא שזה המנין של ישראל, אבל מצד המנין של אומות העולם סדר השנה מתחיל מתשרי שמזלו הוא מאזניים ומה שמזלו מאזניים זהו משום שבתשרי נברא העולם כמו שאומרים במטבע התפילה "היום הרת עולם", והיינו שהכח שמתגלה בתשרי שמכחו יש מציאות של מאזניים שהשורש שלו זה התפיסה של אזניים זהו משום שמכחו ועל ידו יש אפשרות למציאות קיום הבריאה שהיא תתקיים, כלומר - ודאי שכפשוטו הטעם הוא משום שזה זמן של דין שהקב"ה יושב ושוקל את מעשה האדם במחשבת א-ל דעות כל' הרמב"ם, ולכן זה נקרא מאזניים, אבל אף שזה ההתגלות של הדבר, מ"מ, כמו שברור, השורש הפנימי הוא מחמת כח האזניים - המאזניים שמתגלה בתשרי שהרי תשרי הוא זמן ה"הרת עולם" שהוא שורש מציאות תחילת הזמן שנתהוותה הבריאה, ולולי אותו כח של מאזניים לא היה אפשרות לבריאה להתקיים, כיון שהמאזניים מאזנים בין מי שדן לבין מי שדנים אותו, שהרי כמו שהבאנו מה רמב"ם הדין הוא במחשבת א-ל דעות, כלומר שאין לנו השגה איך הדין נעשה, ומה שהוא נעשה מכח מחשבת א-ל דעות, בערכינו שלנו זה נקרא "מותרי המח" [ולמעלה מכך], זה ההגדרה של מציאות של הדין שהקב"ה דן בראש השנה מצד מי שדן.

אבל את מי הוא דן - הוא דן את כל באי עולם כל' המשנה - "כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון" שהם קרוצי חומר, הוא דן את בעלי הגבול,

ומצד כך, המאזניים שהם בבחינת אזניים, מצרפים את מי שדן - "מחשבת א-ל דעות" ואת מה שהוא דן, אותו. הנבראים שפלי עולם החומר שהם בעלי גבול, וא"כ הדבר שמכחו הוא דן, זהו כח המאזניים שמהם נעשה מציאות עומק הדין, כמו שנתבאר.

כח האיזון שמתגלה אצל שלמה המלך

אבל יתר על כן, הרי על שלמה המלך "איזן וחיקר ותיקן משלים הרבה", וכמו שדורשת הגמ' כידוע, שקודם שבא שלמה המלך היתה התורה דומה ככפיפה שאין לה בית יד, אין לה בית אחיזה וכאשר בא שלמה המלך ש"איזן וחיקר ותיקן משלים הרבה", הוא עשה את התורה ככלי שיש לו אחיזה ע"י בית יד.

וביאור הדברים - כל דבר ודבר שבאים לאחוז אותו, אם הוא כלי שאין לו בית יד, מתוכו הרי לא ניתן להחזיק את הכלי כיון ששם הוא חלל, ולכן מנסים להחזיק אותו מצדדיו, ואחיה מן הצדדים היא לא אחיזה ראויה כי הצדדים סותרים זה את זה, ולכן מלכתחילה לא ניתן לאחוז דבר מן הצד, ואם אחוים דבר מן הצד זה בבחינת "איש ציד" שזה אחיזה באופן שהוא צד את הדבר, כי הוא לא אחוז אותו כמות שהוא, כפי שראוי לו, אלא הוא אחוז אותו בעל כרחו, בקצוות שלו, זה נקרא ציד, כל מי שצד מישהו כלומר שהוא אחוז בו בעל כרחו וא"כ, זה לא אחיזה שבאה בנועם, במידת הרחמים, -וזהו מידתו של עשיו "כי ציד בפיו", כלומר, שכל אחיזתו בכל דבר היתה מן הצדדים, זה הגדרת "ציד בפיו" שמהות אחיזתו בכל דבר היא בבחינת ציד.

אבל לעומתו יעקב אבינו שהוא בחיר שבאבות, הוא הממצע בין אברהם ויצחק, הוא נקודת האמצע שזה בחינת האזניים מלשון "והאזנת למצוותיו", והוא המצרף ומחבר את הצדדים, -וזה הבית קיבול שעשה שלמה המלך לתורה שנאמר בקרא - "איזן וחיקר ותיקן משלים הרבה", כי הוא איזן וחייב את חלקי התורה כולם גם יחד.

-נתבונן להבין לפי"ז ברור, הרי שלמה המלך היה החכם מכל אדם כמו שנאמר בקרא "ויחכם מכל האדם", ולפי מה שנתבאר, עומק חכמתו שבה הוא החכים יותר מכולם, זה גופא במה שהוא "איזן וחיקר ותיקן משלים הרבה", ש"איזן" זהו מכח האזניים, שבכל דבר שיש בו צדדים, הוא עשה לדבר את מציאות ה"בית יד" בכדי שיהא אפשר לאחוז אותו מצד נקודת האמצע המחברת את הצדדים,

-וכמו שנתבאר לעיל, כל דבר ודבר שבאים לאחוז בו, זה לא היכ"ת בעלמא לעשות בית יד לכלי שע"י כן אוחזים בדבר, אלא הגדרת הבית יד שעושים, זוהי נקודת האמצע שמחברת את הדפנות, את הצדדים, ומכח שהיא מחברת ומקשרת אותם גם יחד, האחיזה היא בכל הדבר, זה גדר הבית יד.

ולכן נתקיים בו "ויחכם מכל האדם", כי מה שהאדם לא משיג דבר זה מחמת שהוא נוטה לצדדים, ולכן אין לו השגה בעצמות הדבר אלא בנטיותו בלבד, אבל כאשר יש את הכח של האוזן של כל דבר ודבר, א"כ הוא אוחז בנקודת האמצע שמחברת את הצדדים, -זהו כחו של שלמה המלך שמכח כך הוא השיג כל דבר.

ובעומק כל דבר שהאדם אינו משיג, זה מחמת שהוא תופסו ואוחזו מן הצדדים, ולכן הוא לא משיג את הדבר, אבל כאשר באפשרותו לאחוז את הדבר מצד נקודת האמצע שבו - מצד האזניים שיש בכל דבר, מכח כך הוא יכול לחבר כל דבר.

-וזה כוונת הפסוק "חכם באחור ישבנה" כלומר, החכם יכול לאחוז את הדבר גם בפנים שלו וגם באחור, איך הוא יכול לאחוז את הדבר באחור? מכח האזניים שבמהותם הם מאזנים ומצרפים, מאחדים ומחברים, על ידי כן הוא מחבר את הפנים ואת האחור גם יחד, זהו "חכם באחור ישבנה", וזה מעלת "ויחכם מכל האדם" של שלמה המלך כמו שנתבאר.

ובדקות, הרי שלמה המלך הרבה לו נשים והרבה לו סוסים, משום שהתורה אמרה "לא ירבה וגו' פן יסור לבבו", והוא אמר "אני ארבה ולא אסור" כמו שאומרת הגמ' בסנהדרין [דף כ"א, ב'], ועומק הדבר - שלמה ניסה לגעת באוזן שמצרפת את השערות שזהו מה שמעבר להשגה של האדם עם מה שמושג ונתפס ומכח כך הוא אמר "אני ארבה ולא אסור", וכמו כן לגבי מה שאמרו חז"ל: "ביקש שלמה לדון דינים בלא עדים ובלא התראה, יצאה בת קול ואמרה אל תהי דן יחידי" וכו', כלומר, עומק הדבר הוא ששלמה המלך ניסה לגעת במקום שמעבר להשגה, ואמנם הבת קול יוצאת ואומרת אל תהי דן יחידי שאין דן יחידי אלא הוא יתברך שמו, אבל הרצון של שלמה המלך היה לאזן את הפנים ואת האחור בבחינת "חכם באחור ישבנה" כמו שנתבאר מכח האזניים - ה"אוזן וחקיקר תיקן משלים הרבה", אלו הם הגילויים למה שרצונו של שלמה המלך היה לגעת במקום הנעלם, במקום הבלתי מושג,

וזה מה ששלמה המלך אמר במפורש "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני", כלומר - זה לא רק כפשוטו שהוא ביקש עוד חכמה וע"ז הוא אמר "והיא רחוקה ממני", אלא מה שהוא ניסה לעשות זה בגדר "אוזן וחקיקר", וכשהוא לא השיג את הדבר, התהפך החיקר לרחק שזהו "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני", והיינו שהוא ניסה לחבר מכח האזניים את מה שמושג ונתפס, עם מה שבלתי מושג ובלתי נתפס, לצרפם ולחברם מכח האזניים, יחד אהדדי, אבל האוזן הזה עדין לא הושג בשלימות, ע"ז נאמר מחד, ששלמה "אוזן וחקיקר תיקן משלים הרבה", אבל מאידך, "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני", זה כחו של שלמה המלך.

המנוחה המתגלה בתוך התנועה עצמה

וא"כ מיסוד תפיסת האזניים היה כחו של שלמה המלך לגלות את מציאות האחדות של הכל, ובדרך רמו, און בגימטריא נ"ח - לשון של נח, וזהו מה שנאמר בנבואה בהבטחה שהיתה על הווייתו - לידתו של שלמה המלך, הוגדר ונאמר בו "והוא יהיה איש מנוחה" שהוא בבחינת מדרגת המנוחה של שבת קודש, כלומר - כאשר נמצאים בצדדים, אין מנוחה, כי הצדדים הם לא מקום שניתן להתישב שם, אבל כאשר נמצאים בנקודת האמצע בבחינת "האלקים עשה את האדם ישר", התנועה המתגלה אז שהיא תנועה תמידית היא בבחינת מנוחה, כלומר - אין כוונת הדבר כפשוטו, שמנוחה היינו שאין תנועה כלל, אלא התנועה הישרה שהיא התנועה הטבעית, היא מוגדרת מנוחה בעצם התנועה עצמה.

וחידוד הדברים - כפשוטו מנוחה היינו שהדבר נח ובלתי מתנועע, אבל בעומק, הרי זה לא קיים במציאות הבריאה, שהרי אפי' על תלמידי חכמים נאמר "ילכו מחיל אל חיל" שאין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא כמו שאומרת הגמ' בתענית, וא"כ באיזה אופן מתגלה התפיסה של מנוחה? - אלא כמו שנתבאר, הגילוי של מנוחה הוא בעצם התנועה עצמה, כלומר - כאשר התנועה היא תנועה לצדדים, הרי

זו תנועה שהיא היפך מנוחה, כיון שעצם התנועה היא תנועה של יגיעה וטורח כי הוא נוטה מצד לצד - וזה התפיסה של כף הקלע שמניעים אותו מצד לצד, אבל כאשר מתגלה בתוך התנועה עצמה מציאות של מנוחה, זה נקרא "אורח מישר" שהוא הולך ישר בדרכו, -בלשון חיצונית, כאשר האדם נוטה לצדדים, הרי שכאשר הוא מגיע לפרשת דרכים הוא מתיגע להיכן לילך לימין או לשמאל, אבל כשהוא הולך ב"אורח מישר" כל הליכתו היא בנחת, ומ"מ, זה עומק ההגדרה, מחד יש מציאות של תנועה ומאידך יש מציאות של מנוחה, כי בתנועה הישרה מתגלה מנוחה בתוך מעמקי התנועה עצמה. -וזה הכח של שלמה המלך שמתגלה ב"איזון וחיקר", כמו שנתבאר.

ב' אופני השקילה שקיימים במאזניים

ולפי"ז, יש כאן עומק נוסף ב"איזון" - באזון הרי הבאנו בראשית הדברים שהאזן מחבר את הפנים ואת האחור, וכמו כן הוא מחבר את בחינת ההשערה - השערות עם החושים של ראייה ריח טעם ומישוש, אבל עכשיו מתגלה פנים נוספות לאזן - הוא מאזן את הימין ואת השמאל ב"אורח מישר" שבו, זהו "איזון וחיקר תיקון משלים הרבה" שנאמר דייקא בשלמה המלך שעליו נאמר "והוא יהיה איש מנוחה" וכמו שנתבאר שאזן בגימטריא נח, כי מתגלה אצלו תנועה שהיא במדרגה של מנוחה.

אבל לפי"ז נתבונן להבין - הרי מי שמתנגד לכח הפנימי של האזן הוא עמלק, וזה מפורש בחז"ל כפי שמובא ברש"י, שכשנאמרה פרשת משקלות, נאמרה לאחר מכן פרשת עמלק [בפרשת כי תצא], כי כשעמלק בא הרי שיש פגם וחוסר שלימות במציאות המשקלות, ומכח כך בא עמלק. כלומר - שמתוך תפיסת החסרון והתיקון השלם של המשקלות, יונק עמלק את חיותו, וביאור הדברים - הכח של מאזניים הוא לאזן בין שתי הצדדים, וע"י האיזון שבין שתי הצדדים, נעשה הבחינה של "שקולים הן ויבואו שניהם" כלשון חז"ל הידוע, וזה גופא התפיסה של מאזניים, שהרי כפשוטו כאשר שוקלים במאזניים כפי שהיה בעבר, היו מעמידים ליטרא של בשר בצד אחד, ומעמיד את האבן השוקלת כנגדו בצד השני, ומכח כך יודעים את משקל הבשר, כלומר שמכח תפיסת האיזון שוקלים את הדבר.

אבל יש מאזניים שהם באופן שונה, שזוהי הגדרת המאזניים של יום הדין, שהמאזניים ביום הדין מבררים את ג' המדרגות - צדיקים רשעים, ובינונים, אצל צדיק הם מבררים שרובו זכויות ומיעוטו עוונות ואצל רשע להיפך, ואצל בינוני מתברר ה'שקולים הם'.

-נתבונן להבין עמוק, הרי כמו שמבואר בדברי הגר"א, יש מהלך של צדיק, [ומהלך של רשע שהוא אותו מהלך באופן דקלוקל כמו שברור] ויש מהלך של בינוני, אצל צדיק המהלך הוא רובו זכויות ומיעוטו עוונות שזה הגדרת "צדיק בדינו", אבל אצל בינוני המהלך הוא שיש לו תפיסת "שקולים הם",

-נתבונן להבין עמוק, אם כפשוטו, וודאי שמעלת צדיק גובר על מעלת בינוני, אבל כמו שמבואר בגר"א בכמה מקומות, יש יתרון מסוים לבינוני על הצדיק, אבל בעומק יותר יש כאן שתי תפיסות של משקל, תפיסת המשקל של הצדיק [והיפוכו רשע, שבשורש, התפיסה של המשקל שווה בהם] הוא לשקול רוב לעומת מציאות של מיעוט, ולעומת כך תפיסת המשקל של בינוני היא תפיסה של "שקולים הם ויבואו שניהם", תפיסה של שקולים, וכמובן, בחיצוניות זה נופל לנקודת קלקול כי זה "מחצה עוונות ומחצה זכויות", אבל תפיסת המשקל של הבינוני זה תפיסת משקל של "שקולים הם" ששני הדברים שקולים אהדדי.

תפיסת המשקל שמשם היא יניקת עמלק

ולפי"ז בלשון בהירה, עמלק כידוע עד מאד הוא בגימטריא רם - מר ועליו נאמר "רם על כל גוים ה'" שגם עליו הוא מתרומם, ולענין אידן - רם הוא ראשי תיבות רוב - מיעוט, כלומר, כל ההכרעה שנמצאת בתפיסה הנקראת "אזלינן בתר רובא" שיש דין שהרוב מכריע את המיעוט, זוהי תפיסה שיסודה ברם, זה בנוי על מהלכי משקל של הצדיק והרשע, רוב לעומת מיעוט ולפי"ז מכריעים כל דבר ודבר, שצורת ההכרעה שלו היא על פי רוב.

וזה העומק של הדבר שכאשר יש פגם במשקלות, עמלק בא, כפשוטו פגם במשקלות הינו עבירה על הלאו של "לא יהיה בביתך איפה ואיפה אבן ואבן", אבל בעומק יותר, התפיסה של משקלות ששוקלים לפי רוב ומיעוט זה השורש שמכחו מגיע מציאות של עמלק שהוא בגימטריא רם ר"ת רוב - מיעוט כמו שנתבאר, שזהו המשקל שהוא בתפיסה של רוב ומיעוט, וזה גופא א"כ, השורש של מציאות עמלק, כי נצרכת כאן המדרגה של רוב, וכל רוב -ריבוי הוא כידוע מלשון מריבה, כלומר, הרוב רב עם המיעוט והמיעוט רב עם הרוב, והרוב שמכריע את המיעוט זה מכח מריבה, וזה השורש שבא עמלק ומתנגד לישראל כי יש כאן שורש למציאות של מריבה, והיינו שעמלק יונק את כח המחלוקת שהוא חולק על ישראל מכח התפיסה של רוב -ריבוי מלשון של מריבה, ומהמריבה הזו שבכח המשקל, הוא יונק את שורש חיותו שמכח כך הוא מתנגד לישראל.

אבל כאשר מתגלה המהלך הפנימי יותר של הבינוני, תפיסת המשקלות היא לא תפיסה של רוב ומיעוט, אלא תפיסת המשקלות היא תפיסה של מחצה על מחצה בבחינת "מכדי שקולין הם ויבואו שניהם", זו המדרגה של מאזניים בפנים העליונות שלהם. וברור הדבר, עיקר השקילה שמתגלה בראש השנה היא של רוב ומיעוט, ורק בבינונים מחמת שהם מחצה על מחצה יש להם עשרה ימים שבהם הם "תלויים ועומדים", אבל עיקר השקילה א"כ, היא שקילה של רוב ומיעוט, וגם הבינוני גופא, מה שממתינים לו שיעשה תשובה היינו בכדי שעי"כ יהיה לו רוב זכויות, וא"כ זה עוד פעם שקילה של רוב ומיעוט, והתפיסה הזו של המשקלות, היא תפיסת המאזניים של ראש השנה מכח שסדר השנה שמתחיל בתשרי שייך למה שבתשרי מונים למלכי אומות העולם, זה המאזניים ששייכים לבחינה הזו של מלכי אומות העולם.

גדר התפיסה הפנימית של "שקולים הם ויבואו שניהם"

אבל התפיסה של המאזניים ששייך לישראל, אין זה ההבחנה של "מתעבר על ריב לא לו" מצד נקודת הקלוקל בבחינת "אוחז באזניים כלב" שזה בחינת עמלק שנקרא כלב [ולכן נהיגין לעשות אזניים של המן שמשורש עמלק, כי זה שורש הקלוקל], אלא הגדרת הדבר היא, שמתגלה המאזניים מכח ה"שקולים הם ויבואו שניהם", זה הכח הפנימי של האון, הכח החיצוני של האון, הוא המכריע בין שתי צדדים, -שהרי כמו שנתבאר הוא נמצא בין שתי צדדים, בין הפנים לאחור ומכח כך הוא מכריע, אם לפנים שזה חסד ואם לאחור שזה דין, וכמו"כ הוא נמצא בין השערות לשאר החושים, ושם הוא מכריע בין הבלתי מושג למושג, וכן על זה הדרך, הוא נמצא בין הימין והשמאל והוא מכריע ביניהם, זה הצד התחתון של מדרגת האזניים, וכל זמן שתפיסת האזניים הזו נמצאת בעולם, העולם כולו הוא מציאות של מריבה, ומצד כך, על אף שנתבאר שהוא שבאון זוהי הארה דלעת"ל אבל זה ההארה של הלעתיד שמאירה בתוך ההוה, אבל זה לא הארת עצמות הלעתיד.

אבל עומק הדבר שאון הוא מלשון אז - "אז ישיר משה", - אז - נ' ששייך לעתיד לבוא זה הכח של 'שקולים הם ויבואו שניהם' שמתגלה באון, -האז העצמי שמתגלה מכח מדרגת האון שהוא שייך ל"אז" שעולה שמונה שאחרי הז' בא הא' שהוא בבחינת השמונה וכמו"כ אחר שבעה פעמים שבעה שעולה מ"ט, בא הנ', שזהו האז דלעתיד לבוא, שמה מתגלה המדרגה של "מכדי שקולים הם ויבואו שניהם", זה עומק ההארה של האון שהוא כח הממצע בין שני הצדדים כמו שנתבאר בג' הפנים שהוא מחבר מצרף ומאחד אותם - הוא מחבר בין הפנים לאחור, בין הימין לשמאל, בין המעלה והמטה שזה החיבור בין הבלתי מושג למושג, זה שלימות הארת האון שמצרפת את הכל יחד אהדדי.

בלשון אחרת והיינו הך, בעלמא דידן, עיקר מדרגת האון היא לאון בין האחור והפנים ובין הימין והשמאל, אבל במדרגת הלעתיד לבוא שאז נאמר "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", והשורש של זה הוא ב'אז ישיר משה' שבשירת הים שהיא דייקא שירה על הים מעין ה"לעתיד לבוא" שיהא "כמים לים מכסים", שם עיקר המיצוע של מדרגת האזניים היא בין המושג לבלתי מושג, ואז מתגלה התכלית של ימות עולם - תכלית הידיעה שנדע שלא נדע", זהו מכח האזניים שהם הממצעים בין התכלית של ה"שנדע" לבין התכלית של ה"שלא נדע", זה האון דלעתיד לבוא.

וא"כ, האזן שיש בידינו השתא, עיקרה ויסודה היא למצע בין הפנים והאחור ולמצע בין הימין והשמאל, אבל האזן דלעתיד לבוא, עיקר הוויתה היא למצע בין כח השערות למדרגת החושים המושגים לנו.

-וזה מה שנאמר בקרא "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה", עשו הוא "איש שעיר" בבחינת שערות, וכאשר יתגלה האור דלעתיד לבוא שיתגלה ההכנעה של מציאותו של עשו, יתגלה כח האזניים שמאזן בין החושים המושגים לנו לבין החושים הבלתי מושגים לנו שזה כח השערות.

החוש בגילוי אלוקות שמנח ההשערה שבשערות

ועל שם כן משיח מקרא משיח מלשון חש - מלשון חושים, כי זוהי הארת משיח לצרף את החושים המושגים, ראיה, שמיעה, ריח, טעם ומישוש עם החוש הבלתי מושג, שזהו כח ההשערה בעלמא כמו שנתבאר בראשית הדברים, וזה ההכנעה של עשו שהוא האיש שעיר כמו שהוזכר, שהוא מנסה לתת לכל דבר שיעור ובוזה הוא מצמצם את ההארה הבלתי מושגת, זה כח האזן דלעתיד לבוא וזה השירה שיש לעתיד לבוא.

השתא נאמר "אז ישיר משה ובני ישראל את השירה", ששירה היא לשון נקיבה כמו שאומרים חז"ל, וכיון ששירה היא בלשון נקיבה, אי"ז כולל את מדרגת השערות שהרי "שער באשה ערוה" שהשערות מכוסים, כלומר, גדר האזן שיש בידינו השתא הוא רק האיזון של פנים ואחור ושל ימין ושמאל, ומצד כך השירה שיש עכשיו במדרגת האזן - האזן היא במדרגה של נקיבה שמדרגתה היא במדרגת כיסוי השער מכח "שער באשה ערוה".

אבל לעתיד לבוא שנאמר "ונשיר לפניו שיר חדש" שזהו שיר במדרגת הזכר שהשערות שלו גלויים, שם יתגלה האיזון בין הבלתי מושג למושג, בין השערות שהוא החוש העליון לבין המציאות של החושים המושגים, ראיה שמיעה, ריח, טעם ומישוש.

-נתבונן להבין ברור, בעלמא דידן, מה שאדם משער, זה נראה אצלו כמציאות שאין בה חוש אלא היא רק השערה בעלמא, משא"כ החושים, ראיה, שמיעה, ריח, טעם ומישוש, הם חושים ממש שישנם בידינו השתא.

אבל בעומק זה בדיוק הפוך - וכאן מונח כל עומק העבודה - הרי על הפסוק "נודע בשערים בעלה" דורשים חז"ל כידוע "כל חד לפום מאי דמשער בליביה", וזוהי השגת האלוקות שיש בנפש שהוא הנקרא חוש שיש בלשון רבותינו, ומהו החוש השישי? - הוא החוש של השערות שזה הבחינה של "מאי דמשער בליביה", כח ההשערה שהוא משער בליבו, זה הממוצע בין הגבול הבלתי בעל גבול, בין המושג לבלתי מושג, ומצד הכח הזה יש חוש של גילוי אלוקות בנפש.

האור דלעתיד לבוא בבחינת משיח מלשון חש כמו שנתבאר, הוא מגלה את מדרגת האזן שמעביר וממצע בין שאר החושים לחוש השערות, ואז מתגלה ה"כל חד לפום מאי דמשער בליביה", זה גדר הגילוי של האלוקות שיהיה לעתיד לבוא כשיתגלה "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", "כל חד לפום מאי דמשער בליביה" שלפ"ז כך יהיה עומק שיעור השגתו לעתיד לבוא.

ההארה הזו, היא עומק מדרגת האזן שיהיה לעתיד לבוא כמו שנתבאר, שממצע בין החושים המושגים לחוש הבלתי מושג, ודייקא כמו שנתחדד זה לא השערה בעלמא אלא חוש בלתי מושג.

ככל שהאדם זוכה לבחינה של "שלושה הטעימן הקב"ה בעוה"ז מעין עולם הבא" שאלו הם האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב שנאמר בהם "בכל" "מכל" "כל" וכדברי הגמ' בברכות - "כי הוו מיפטרי מבי רבנן הוו מברכי אהדי עולמך תראה בחיך", ובאופן הזה גם כאן בעולם הוא מצורף למדרגת השערות, למדרגת ההשערה של "כל חד לפום מאי דמשער בליביה",

ומי שמקיים בעצמו את העומק של "והאזנת למצותיו" בשלימות, אז האזן מצרפת אותו ל"מאי דמשער בליביה", לחוש של השערות העליון, וכפי המדרגה הזו שיש בידו, כך יש לו השערה בגילוי אלוקות בנפש "כל חד וחד לפום מאי דמשער בליביה".